

Beszámoló

Erasmus Pályázat Dánia 2018. március 6-15.

Készítette: Palatinus Mirjam Erzsébet

Erasmus pályázat keretében Aarhus,(Dániába) történő kiutazásom célja volt, hogy új ismereteket szerezzek a dán oktatásról, iskolákról, pedagógiai módszerekről és sajátosságokról, valamint egészségügyi és szociális képzésről, az idősek és fogyatékkal élők, gyermekek ellátásáról. Továbbá, hogy megismerkedjek a dán kultúrával.

Beszámolómat összefoglalóan, tapasztalataimat csoportosítva foglaltam össze.

Az iskola és a képzések bemutatása

SOSU Østjylland iskolába látogatás során, Jan Wadsholt, a program koordinátora és Zoltan Vörös (Magyar származású diplomás ápoló, szociálismunkás) mutatta be az iskola épületét, valamint a dán egészségügyi és szociális képzéseket.

Újdonság Európában, hogy elsőként a SOSU Østjyllandba kezdtek el képezni egyszerre egészségügyi és szociális szakembereket is, mely ötvözi mind az ápolói mind pedig a szociális ápoló és gondozó kompetenciákat egyben. Mindemellett, a magyar iskolarendszerhez hasonlóan, folyik érettségire felkészítő és érettségi utáni egészségügyi és szociális képzés egyaránt. Jelentős különbség a felnőtt oktatásban, hogy azok a tanulók, akiknek már van korábban megszerzett egészségügyi képesítése, vagy korábban tanulta bármely tantárgyat ugyanazon a szinten, azon tantárgyak helyett tanulhat dán vagy angol nyelvet, esetlegesen más tudományterületek tantárgyai közül választhat.

A dán egészségügyi képzésben találkozhatunk ún. hospital porter képzéssel, melynek magyar megfelelője a beteghordó, dániában egyedülálló. A képzés során kiemelt fontosságot szentelnek arra, hogy a képzett szakemberek a betegeket, időseket, fogyatékkal élőket szakszerűen mozgatassák, aktivitásukat, motivációjukat fokozzák. Kiemelt figyelmet fordítanak a gondozók gerincének, testi, lelki állapotának, egészségének megőrzésére az újszerű gerinckímélő eszközök és módszerek széleskörű és modern alkalmazása által. Az iskola bemutatása során rövid betekintést nyerhettünk a beteghordó tanulók órájára is. A tanárnő elmondta: “ Nem erősnek, hanem okosnak kell lenni!”

Az iskola épülete, légköre nagyon kellemes, sok a szabad tér, a fény, ideális hely a tanulásra, és oktatásra. Az iskola kialakításakor koncepció volt, hogy legyen nyitott ugyanakkor zárt is egyben. Ezen koncepció eredményeképpen született meg, hogy

nagyon sok üveg felülettel rendelkezik az iskola, belül mégis otthonos a tanulók számára. Minden emeleten számos tanulószobát alakítottak ki, melyek fával hangszigeteltek, lehetőséget biztosítva ezáltal mind az egyéni és csoportos, kooperatív tanulási formáknak egyaránt.

Az intézmény diákjai rendszerint saját tabletjükkel, laptopjukkal mennek órákra, és minden tanárúgy tananyagát elektronikusan kapják meg. A tanulók és tanárok számára egyaránt hozzáférhető az ingyenes wifi szolgáltatás. Az elektronika és informatika jelentős szerepet tölt be az iskola oktatási rendszerében, nagy hangsúlyt fektetnek a technológiára, számítástechnikai újításokra, mely a képzés során, az iskola tantermeinek felszereltségén, pedagógiai módszerekben is megjelenik. Egyik óra alkalmával mi magunk is tablet és speciális alkalmazás használatával készítettünk videókat. A videó készítése egy adott témában nagyon hasznos, mert a tanulók alkalmazhatják és felhasználhatják, átismételhetik a már meglévő tudásukat és a kreativitásuk által elmélyíthetik azokat. A vizuális és auditív ingerek által a megértést is segíthetik. Videó készítésére nem csak applikációk felhasználásával, hanem dráma, szerepjáték forgatása kapcsán is sor kerül. A tanulók egy adott témának megfelelően minden évben színdarabot adnak elő, mely videó formátumban, filmként is elkészül. A számítástechnika adta lehetőségeket különböző kvíz feladatok készítésére is felhasználják. Érdekesség még, hogy a tanárok számára külön laptoptöltő és csatlakozási lehetőség van a tantermekben, így bárhova mennek saját gépjüket tudják használni.

A tantermek valóság-hű, kórházi demonstrációs termeknek megfelelőek, az eszközök széleskörben hozzáférhetőek a tanulók számára. Külön demonstrációs terem alakítottak ki a fogyatékkal élők, illetve idősek otthoni gondozására. A terem egy lakáshoz hasonló, mellyel a tanulókat az életszerű helyzetekhez, szituációkhoz hozzák még közelebb. A terem a legmodernebb technológiával és eszközökkel, bútorokkal felszerelt, pl: dönthető ágy, minden irányban mozgatható betegmobilizáló eszköz, kerekesszékesek számára kialakított evőeszközök és bútorzat, speciális toalett, ízületeket tehermentesítő fotel.

A kisgyermekgondozó és nevelő tanulók számára kreatív műterem és színjátszó stúdiót is berendeztek, ahol a diákok saját maguk alkothatnak, videókat készíthetnek, szerepjátékokat játszhatnak, mindezeknek kreativitásuk kibontakoztatásában, személyiségfejlődésükben, valamint későbbiekben a gyermekekkel való munkájuk során elengedhetetlen szerepük van.

Az iskola hitvallásában kiemelt fontosságot kap a tanulók felelősségérzetének kialakítása, valamint a munkájuk és a szakma megszerettetése, hogy valóban kiváló és hosszútávon sikeres szakembereket képezzenek. Ezen hitvallás vezérelte a kémia, fizika, biológia tudományos labor kialakítását. A koordinátor elmondta, a cél, hogy a gyermek megszeresse a tudományokat, a tantárgyakat. Ehhez szükséges, hogy a tanulás játék legyen számára és közben jól érezze magát, valamint, hogy az önállóság nagyfokú kialakítása mellett megfelelő segítséget és támogatást is kapjon.

Általánosságban elmondható, hogy az iskola és oktatás működésében jelentős szerep jut a technológiának, a számítástechnikai újdonságoknak, hogy a tanulók és a tanárok egyaránt jól érezzék magukat a munkájukban, kiemelten fontos a személyiség fejlesztés és a kreativitás, a kommunikáció fejlesztése, az önállóságra nevelés és a csoportban történő, illetve kooperatív tanulás megvalósulása.

Test és lélek, új módszerek és technológiák

Kisgyermekgondozó osztállyal töltött idő alatt csoportbontva számos tevékenységbe kapcsolódhattunk be a test és lélek témakörében. A nap rövid reggeli tornával indult, melyet egyik tanuló vezetett. Ezt követően 45 perces jóga órán vehettünk részt. Ezután következett a memória játék legókkal. "whisper challenge", hogy az érzékszerveinket, empátiás és szájról olvasási képességeinket is fejlesszük. Lezárásként pedig lazító zene mellett mandala színezés a műteremben. Mindegyik tevékenység más-más helyszínen volt. A tevékenységeket diákok vezették, tulajdonképpen a tanár segítői voltak. A terem előkészítése és a feladatok végrehajtása is az ő feladatuk volt. A tanár mindeközben a helyszínek közt felváltva ellenőrizte, hogy szükség van-e segítségre. Érdekes, hogy a Magyar szokásokkal ellentétben az osztályban sok volt a fiú, akik kisgyermekgondozó szeretne lenni. A tanulók élvezettel csinálták végig a legtöbb feladatot és szívesen fogadtak minket, mint vendégeket egyaránt.

A test és lélek harmóniájának megteremtése a tanulók aktív részvételével történt, csoportbontva, külön helyszíneken, diáksegítők bevonásával. Elmondták, hogy a mozgás jelentős része az iskola életének, nappali és felnőtt oktatásban egyaránt kötelező a testnevelés. A napi testmozgásra az az iskolában ingyenesen használható tágas, tusolóval, különböző sporteszközökkel gazdagon felszerelt edző és tornateremben van lehetőség. A mozgás elengedhetetlen a mentális és fizikai egészségmegőrzésében, melyre nagy hangsúlyt fektetnek.

A különböző gyakorlatok átélésével, kipróbálásával pl: jóga, színezés, a tanulók tapasztalatokat szerezhetnek, melyeket munkájuk, saját életük során hitelesen tudnak majd alkalmazni. A nap végén, a megbeszélés során pedig elmondhatták, átbeszélhették élményeiket, tapasztalataikat.

A napunkat a beteghordó osztálynál zártuk, ahol betegmozgatóeszközöket és módszereket ismerhettünk meg pl. a plafonon lévő, mobilizálható, beteg emelő szerkezet, speciális műanyag eszköz a beteg ágyból tolokocsiba történő kiültetésére, kerek szerkezet, amely a beteget segít álló pozícióba mobilizálni.

A tanulók csoportban dolgoztak, egymástól tanulva, egymást segítve. Bármely eszközt használhatták, tanári segítséget és figyelmet szükség esetén kaptak. Az óra további részében anatómiai ismereteket ismételtek színes fénymásolat segítségével, ahol önállóan kellett a már meglévő ismereteket felidézni, előkeresni, és kaptak új feladatot is. Dolgozhattak önállóan és a ki is mehettek a teremből, enni és inni minden órán lehet a diákoknak. Az ismétlést egy versenyszerű kvíz játékkal zárták, így a tanulók versenyhelyzetbe is kipróbálhatták magukat és ugyancsak egymástól is tanulhattak.

A diákok segítése és támogatása

A diákok támogatására, segítésére az iskola kiemelt hangsúlyt fektet. Az SNI-s tanulók számára heti két alkalommal biztosít egyéni foglalkozást gyógypedagógus, fejlesztő szakember által. A legtöbb tanuló számára működik egy ún. "student coffee" mely tulajdonképpen tanulószobának felel meg tanári segítségnyújtás által. Itt a tanulóknak névvel, fényképpel ellátott katalóguson kell aláírni, hogy jelen voltak. Mindemellett sok segítséget kapnak a könyvtár által is. A tehetséges tanulókra is figyelmet fordítanak, a tanulók az általuk szabadon választott témában kapnak feladatokat és ezeket modulszerűen dolgozzák fel. A legtöbb tanuló ösztöndíjat is kap.

Intézménylátogatások

1. Speciális óvoda

Tanulmányi utunk során egy különleges óvodába is ellátogattunk. Az intézmény Aarhus belvárosától kb 30 perc autó útra van, messze a város zajától és a forgalomtól. Az óvoda jellegzetessége, hogy szinte télen-nyáron kint vannak a szabadban a gyermekek. A klasszikusan megszokott óvodai csoportok helyett pedig, egy nagy csoport van. Az óvodába kb 80-90 gyermek jár. Számítalan előnye van, ha a gyermek a napja nagy részét a levegőn tölti a szabadban, füves, tágas, zöld övezetben,

életkorának megfelelően kialakított szabadtéri játékokkal, tyúkokkal, kecskékkal. Ezek a gyerekek nagyon szeretnek a szabadban lenni, akár télen, akár nyáron. Természetesen a gyerekek időjárásnak megfelelő öltözékben vannak és van váltóruhájuk is. Az épületbe bármikor és nyugodtan bemehetnek, ha szeretnének, de a gondozók sosem mondják nekik, hogy muszáj bemenni, ha csak nem villámlik és dörög az ég. A szabad levegőn vannak az étkezések és a délutáni pihenő is. Itt az óvodások nagyon sokat mozoghatnak szabadon, mely erősíti az immunrendszerüket, megszokják, hogy sokat mozognak ezáltal később is fontos less számukra a mozgás, valamint nagyon ritkán lesznek betegek amiatt, hogy nincsenek egy térbe zárva és nem kapnak el egymástól betegségeket. Sokkal kevesebb a konfliktus közöttük, hiszen a nagy tereknek köszönhetően egyszerűen csak odébb állnak, majd később megbékélnek. Nagyon jellemző még, hogy az óvóbácsik, akik nagyobb arányban vannak jelen, mint az óvónénik, csak akkor avatkoznak be, ha szükséges és a gyerekeket hagyják önállósodni. Véleményem szerint az a gyermek, aki ilyen óvodába tud járni, annál sokkal kisebb arányban fordulnak elő viselkedési zavarok, problémák a tanulás terén, fejlődésbeni problémák, hiszen a mozgás lehetősége által rengeteget és folyamatosan képesek fejlődni. A szabadban történő tanulás által pedig nagyobb és szélesebbkörű ismeretekre, tapasztalatokra tesznek szert. pl. ha találnak egy tojást az udvaron, amelyet egy ott élő tyúk tojt, hazavihetik megenni, vagy együtt szedik le a fák terméseit, gyümölcseit.

Az óvoda különlegessége még, hogy a legtöbb kisgyermeknevelő férfi, van közöttük afroamerikai is. Ezzel az a céljuk, hogy a gyerekeket már kisdédkorban az elfogadásra neveljék. Hazánkban nem jellemző, hogy férfiak legyenek kisgyermeknevelők. Azt gondolom, nagyon hasznos és fontos lenne ezen szokások bevezetése hazánkban is, hiszen általuk a gyerekek férfi szerepeket is jobban el tudják sajátítani, más szemszögből is kapnak tapasztalatot.

Már az óvodában is kiemelt hangsúlyt fektetnek a színjátszásra, szerepjátékokra. Minden héten pénteken a gyerekek beöltöznek, játszanak. Erre külön reflektorokkal és színpaddal, jelmezekkel és kellékkel felszerelt szoba áll rendelkezésre. Látogatásunk előtt, a Marsra szállást játszották el a gyerekek, kaptak egy-egy dán zászlót, dobozból készült asztonauta ruhákat, a reflektorokkal pirosra festették a termet, a színpad pedig a Marsot szimbolizáló bolygó volt, és minden gyerek letűzhette zászlaját a földön kívüli űrutazás nyomaként. A színháztermen kívül, az óvoda tornatermébe is betekintést nyerhettünk, ahol számos szivacsból készült geometriai forma volt, labdák,

bordásfal. A gyerekek nagyon élvezték, amikor a kedvünkért kinyitották, és ha csak rövid időre is, de felügyelet mellett szabadon építkeztek és felmászhattak, játszhattak szivacs építményeiken.

Örülök, hogy láthattam ezt az óvodát és általa új tapasztalatokkal, szélesebb látókörrel lettem gazdagabb.

Egyesített szociális és egészségügyi intézmény, idősek otthona

Aarhus, akárcsak Szeged vagy Budapest városrészekre van bontva, így minden városrésznek külön van egyesített szociális és egészségügyi intézménye. Ezeknek az intézményeknek az önkormányzat a fenntartója. Elmondható, hogy a létesítmény ellát rehabilitációs, rekreációs, rendezvényszervezési feladatokat, valamint foglalkozik a várandósokkal, kisgyermekes családokkal egyaránt. Az intézményi rehabilitációt különböző foglalkozások keretében vehetik igénybe az arra rászorulóknak, teljesen ingyenesen. pl. gyógytorna, jóga, baba-mama torna, gyermekmegőrző, fizioterápia, masszázs. A foglalkozások típusát és mértékét a gyógytornász határozza meg, és a kezelés addig tart ameddig szükséges, nincsen meghatározott alkalmi keret. A gyógytornász, szinte minden nemű szociális ügyintézés terén kompetens, csakúgy mint az ott dolgozó ápolók, így bárkihez fordulhatnak bizalommal a betegek. Az idősek részére rendszeresen különféle foglalkozásokat tartanak, ahova nagy létszámban érkeznek. A külső és belső környezet nagyon modern, felszerelt, akadálymentesített. A létesítmény meleg ételt is biztosít nagyon olcsón a látogatók számára. A központ kapcsolatban áll a helyi idősek otthonával is.

Az idősek otthonába kb. 23-30 lakó számára tudnak helyet biztosítani külön apartmáokban. Az apartmanok a legmodernebb akadálymentesített és idősgondozásra alkalmas eszközökkel, technológiával felszereltek. pl. speciális emelő szerkezet, antidecubitus matracca és emelővel ellátott ágy, továbbá olyan akadálymentesített wc, amely önmagát, beteget is higiénikusan tisztítja. A lakók saját bútorikat behozhatják a beköltözéskor. Az idősothoni ellátást a lakók számára az önkormányzat finanszírozza, a családtagok bármikor látogathatják őket. Újdonság volt számunkra, hogy a falakon több helyen ún. bazális stimuláló eszközt helyeztek el, aminek célja az érzékek stimulálása, úgymint hang, szaglás, és az eszköz kézzel működtethető, így izomerő fenntartását is elősegíti. A folyosókon szobabiciglik is találhatóak, ahol a

lakók kedvükre mozoghatnak. A közös helyiségekben mindig friss virág van, otthonosan kialakítottak a közös helyiségek. A mozgáskorlátozott, demens idős embereket is leszokták hozni a nappaliba, étkezőbe napközben, hogy ne érezzék magukat olyan egyedül, tudjanak egymással társalogni. A kanapén plüss játékok vannak elhelyezve, melyek a kis háziállatok közelségét, szeretetét, a róluk való gondoskodást, simogatást próbálják "biztosítani" az idősek számára. A technológia fejlődésével már plüss állatokat is életre tudnak kelteni azáltal, hogy simogatás közben mozog, hangokat ad, ezáltal emóciókat fejez ki. Erről, pontosabban egy ilyen plüss fókáról az iskolában láttunk videót. Hasznos lehet egy ilyen kisállat azoknak az időseknek a számára, akik fogyatékból adódóan már nem tudnának gondozni egy háziállatot, ugyanakkor nagyon szeretik őket. Az állatokat, a természetet, a vidéket, a régmúlt időket próbálják felidézni és közelebbhozni az idősek otthon lakóihoz azok a mű, ugyanakkor élethű állatok, melyeket nemrég az udvarban helyeztek el. pl. lovak, tehén, kecskék, tyúk, kutya és cica. A helyi rádióban pont ez volt a téma, mennyire viccesnek tűnik, hogy mű állatokat helyeznek el az idősek otthona udvarán. Sokak számára tényleg sokat jelent egy kedves emlék felidézése, a közérzetük javításában, főleg, hogy sokan vidéken éltek fiatalabb korukban. A bentlakók számára igyekeznek a legteljesebb és legkomfortosabb környezetet és légkört biztosítani, erre példa az is, hogy minden ünnepre közösen készülnek, rendezvényeket szerveznek számukra. pl. nyáron sütögetés, karácsony, húsvét, stb.

Érdekesség és figyelmesség is egyben, hogy az időskorú lakóinak nevei, az apartmanjuk számával együtt egy térképen felvannak tüntetve a bejáratnál, így a hozzátartozók könnyebben megtalálják őket.

Ezen intézmény egyben gyakorló helye is a SOSU-ba járó diákoknak, ahol gyakorlati idejüket töltik.

Mind a körülményeket, mind az ellátás színvonalát tekintve elmondható, hogy méltó azon idősek, fogyatékkal élők teljeskörű gondozására.

Kulturális programok:

- MOMU Moesgaard Museum
- Natural History Museum Aarhus
- ARoS Aarhus Kunstmuseum

- Aarhus Székesegyháza, templomok
- Viking Museum Aarhus
- Rainbow Panorama
- Library Aarhus DOQ1
- Aarhus belváros városnézés
- Royal Palace Aarhus
- Ny Calsberg Glytoteek Koppenhága
- Koppengága városnézés

Köszönöm, és nagyon hálás vagyok, hogy részt vehettem ezen a csodálatos és tanúságos tanulmányi úton. Megfigyeléseimet, tapasztalataimat, az új módszereket igyekszem a továbbiakban beépíteni mindennapi pedagógiai munkámba. Úgyhiszem, a tanulmányi úton szerzett tapasztalataim mind látásmódomban, mind módszereimben fejlődésemet szolgálták.

Palatinus Mirjam Erzsébet